

DOCUMENTE

Începînd cu acest număr, Buridava inițiază rubrica „documente”, în care vor fi publicate documentele inedite de arhivă din patrimoniul Muzeului Județean Vâlcea, privind viața socială, economică și politică a județului din cele mai vechi timpuri, pînă în zilele noastre.

1587—(7095) *ianuarie 12, București, Mihnea vodă Turcitul, domnul Țării Românești, întărește lui Dobru opt locuri de arătură, în Lunca Sorocovenilor, și nouă fălci de loc în fața Hubavu, în Sutești, iar lui Stan moșie în Călina. Toate sînt cumpărate de la alți moșneni și scutite de dări pentru noii proprietari.*

+ Din mila lui Dumnezeu, Io Mihnea voievod, domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și prea bunului Alexandru voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele, lui Dobru cu copiii lui ciți..., ca să-i fie moșie în Lunca Sorocovenilor, din partea lui Stoica fiul lui Stan, din partea lui Stan fiul lui Danciu, însă 8 locuri de arătură, pentru că a cumpărat Dobru aceste mai sus zise (locuri), cu 450 aspri gata.

Și iar să-i fie lui Dobru moșie în fața Hubavu, 9 fălci de loc din partea lui Radu și Florescu și Radoslav din Sutești, pentru că a cumpărat Dobru de la Radu și de la Florescu și de la Radoslav cu 300 aspri gata.

Și iarăși să-i fie lui Stan moșie în Călina, partea lui Cîrstea toată, cit se va alege din cîmp, din pădure și de peste tot hotarul, pentru că a cumpărat Stan de la Cîrstea cu 300 aspri gata și au vîndut acești vînzători aceste moșii mai sus zise de a lor bunăvoie, cu știrea tuturor megieșilor din sus și din jos și dinaintea domniei mele.

Drept aceea am dat și domnia mea lui Dobru și lui Stan ca să le fie moșie scutită, lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor, și de către nimeni neclintită, după cuvîntul domniei mele.

Iată și martori punem domnia mea: jupan Chisar mare vornic și jupan Ștefan mare logofăt..., Vintilă stolnic..., jupan Paraschiv mare postelnic, Ispravnic, Chisar mare vornic.

Și eu, Nan, am scris în scaunul București, în luna ianuarie 12 zile. Cursul anilor de la Adam pînă la această scriere, în anul 7094 (—1586).

+ Io Mihnea voievod, din mila lui Dumnezeu domn.

Muzeul județean Vâlcea, Doc., inv. 333.

Orig. slav, pergament (335×243 mm) deteriorat la îndoituri de rozătoare. A fost chitit în 6. Scris cu negru. Pecetea aplicată peste hîrtie, căzută. Lipsește autograful domnului. Crucea, inițiala „M” și monogramul domnului sînt scrise de Nan cu chinovar.

— Locurile punctate indică textul distrus.

— Data rectificată de noi după divan. Chisar apare ca mare vornic în 1586 decembrie 18. Caligraful Nan, în loc de 7095, a scris „7094”. (Pentru Chisar vezi și N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova*, sec. XIV—XVII, Editura enciclopedică, București, 1971, p. 44).

— Toponimul *Lunca Sorocovenilor* e neidentificat.

— Toponimul Hubavu se păstrează și astăzi, în forma *Obabu*, în comuna Sutești, în partea de răsărit a satului Mazilii.

— Satul *Sutești* apare prima dată documentar în anul 1514 august 3 (vezi *Rusidava — Drăgășani*, ms., f. 1248. Constantin Daicoviciu, considera cuvîntul „sută”, traco-dac. Vezi *Însemnări despre daci II*, în „*Steaua*” 1955, nr. 2, p. 120).

— Satul *Călina* se află la nord de Drăgășani și a fost cunoscut documentar în anul 1587 (7096) sept. 7 (Vezi *DIR*, B. XVI, V, p. 325—326, doc. 341. Vezi și *Rusidava — Drăgășani*, ms., f. 1098). Documentul ce am prezentat oferă cea mai veche dată cu privire la acest sat.

Traducere și prezentare de
P. Purcărescu și D. Bălașa

2

1714 (7222) iunie 15 — Ștefan Cantacuzino vvd., domnul Țării Românești, eliberează din ruminia Mănăstirii Bistrița, Jud. Vâlcea, pe Stan Grecescu, feciorul lui Ion din Costești, deoarece el cu toți ai lui n-au fost rumîni la mănăstire, ci oameni slobozi.

Din mila lui Dumnezeu Io Ștefan Cantacuzino voievod și domn a toată Țara Românească dă domnia mea această poruncă a domniei mele acestui om, anume Stan Grecescu, feciorul lui Ion, nepotul lui Iane grecul, cu feciorii lui și cu nepoții lui și cu tot neamul lui ca să fie de acum înainte în pace și slobozi de ruminie de cătră sfînta Mănăstire Bistrița și de către părintele Ștefan egumenul și de cătră tot săborul sfintei mănăstiri, pentru că acești oameni slobozi de ruminie și au fost de moșie...¹ Numai mergînd moșul lor Iane grecul de s-au așăzat în satul Costeștii al Mănăstirii Bistriței încă mai denainte vreme, s-au fost întemeiat cu șădearea lui acolo. Și tot au avut pace de ruminie pînă în domnia lui Costandin vodă Brăncoveanul la leat 1713 (7221); iar cînd au fost atuncea, părintele Ștefan egumenul de la Mănăstirea Bistrița și cu călugării de acolo vîzînd că șăd de atîta vreme în satul Costeștii și s-au întemeiat cu șădearea lor acolo, ei s-au sculat cu gâlceavă asupra-le, năpăstuindu-i cum că sînt rumîni mănăstirii. De care ei știindu-se că nici moșii, nici părinții lor, nici ei n-au fost rumîni mănăstirii, ci au fost tot oameni slobozi și vîzînd că pe-ntreg vor să-i înpresoare călugării, să-i rumănească, nu s-au suferit, ci au fost mersu cu călugării de față la divan, înaintea lui Constandin vodă. Și fiind un

lucru vechi și dedemult, domnia lui nu le-au putut rumpe judecata din divan, ci au rămas cu călugării în gălceavă până acum.

Deci acum, din voia și porunca lui Dumnezeu viind mazilie lui Costandin vodă, miluindu-ne Dumnezeu pre noi cu domnia și stăpînirea țării aceștia, venit-au tot satul Costeștii de s-au întreat de față înaintea domnii mele la divan cu Ștefan egumenul de la Mănăstirea Bistrița și cu călugării de acolo. Și fiind lucru vechi și dedemult precum scrie mai sus și neputându-se îndrepta lucrul de aici, am trimis domnia mea pe sluga domnii mele Radul log(ofătul) Goran de au mersu acolo la Mănăstirea Bistrița cu cartea sfinții sale părintelui Anthim, mitropolitu țării, de blestem asupra tuturor călugărilor din mănăstire și asupra bătrănilor satului Costeștilor, cum de vor primi ei cartea, să-i ia rumăni. Și călugării nicidecum n-au putut primi acea carte de blestem, ci înșiși de bună voia lor, împreună cu bătrînii satului Costeștilor au mărturisit cum că acest neam ce scrie mai sus nu sânt rumăni mănăstirii, ci au fost oameni slobozi. Și au scos Stan și o carte a unui Veniamin egument din Bistrița de la leat 1622 (7130), întru carea scriia că moșul lor au fost om strein, venit din Țara Grecească, și nemerind la satul Milostea al Mănăstirii Bistriții, s-au fost însurat acolo și de acolo au mersu de s-au așăzat în satul Costeștii, iar nu iaste rumăn, și de acolo s-au îndreptat.

Și mai având părintele egumenul judecată cu al[a]ți săteni din Costești tot pentru rumănie și viind de față înaintea domnii mele la divan și neputându-se îndrepta din divan, i-am dat pă seama sfinții sale părintele Antim, mitropolitul, și iubitorilor de Dumnezeu episcopi chir Damaschin al Râmnicului și chir Iosaf al Buzăului și pe seama a trei boieri mari ai divanului domnii mele Bunea Grădișteanul vel vornic i Șarban Bojoreanul vel vistiari i Radul, fiul Hriziții vistiari, al doilea vornic, din Târgoviște ca să-i judece. Deci, părintele Ștefan egumenul și cu tot săborul sfintei mănăstiri au mărturisit și înaintea aceștii judecăți cum că acest neam ce scrie mai sus nu sânt rumăni mănăstirii, ci sânt oameni slobozi.

Dirept aceia și domnia mea încă am dat această carte a domnii mele lui Stan Grecescu, feciorul lui Ion, nepotul lui Iane grecul, cu feciorii și cu nepoții lui și cu tot neamul lui ca să fie de acum nainte în pace și slobozi de rumănie de cătră sfânta Mănăstire Bistrița și de cătră părintele Ștefan egumenul și de cătră toți călugării căți sânt și vor fi de acum înainte în Mănăstirea Bistrița. Mai mult val sau bantuală de rumănie să n-aibă, pentru că s-au îndreptat că nu sânt rumăni, însă capetele lor, fără de moșie, că moșia Costeștii iaste a Mănăstirii Bistriții.

*Și altfel să nu fie. Și ispravnic spusa domnii mele
Iunie 15 zile, leat 1714 (7222).*

Urmează monograma domnului în chinovar, semnătura proprie a domnului („Io Ștefan Cantacuzino voevoda“) și sigiliul timbrat. Hîrtie cu filigram (0,455×0,308).

*Constantin Conțescu
mare logofăt a citit²*

¹ Loc alb în original.

² Ce este subliniat în text, a fost tradus din limba slavonă.

Pe foaia a doua : „Să să ştie cheltu[itu]jiala cărţii Greceştilor, ta-
leri 15”.

Muzeul Judeţean Vilcea, Doc., inv. 340. Orig.

Comunicat de A.B.

3

1922 mai 24, Cluj. Henri Focillon către senatorul vilcean Grigore Procopiu, relativ la vizita sa în oraşul Rm. Vilcea şi judeţul Vilcea ; considerăm locurile văzute ca fiind cele mai frumoane din ţară, inima României şi patria patriei.

Cluj, le 24 mai 1922

Monsieur le sénateur,

Ma femme et moi, nous n'oublions et nous n'oublierons rien de votre chaleureux accueil et de vos belles paroles. La manière dont nous avons été reçus dans votre charmante ville, notre conversation, pleine d'aperçus larges et de grands souvenirs, nos pèlerinages dans les lieux les plus émouvants de ce beau pays, coeur de la Roumanie et patrie de la patrie, enfin tant d'amitié pour la France, — voilà des souvenirs qui restent profondément gravés dans nos coeurs. Si j'ai quelque autorité dans mon pays pour me faire entendre, je m'en réjouis, puisque je pourrai ainsi émouvoir à mon tour mes compatriotes et les éclairer. Mais ils n'en ont sans doute pas besoin, car ils savent quels liens profonds unirent depuis toujours nos deux pays.

Ma femme et moi, nous vous prions d'agréer, monsieur le sénateur, l'expression vive et sincère de notre gratitude et de notre amitié.

Henri Focillon*

* Cluj, 24 mai 1922

Domnule senator,

Soţia mea şi eu nu uităm şi nu vom uita nimic din călduroasa primire şi din frumoasele dvs. vorbe. Felul în care am fost primiţi în încântătorul dvs. oraş, discuţia noastră plină de observaţii largi şi mari amintiri, pelerinajele noastre în locurile cele mai emoţionante ale acestei frumoase ţări, inima României şi patria patriei, în sfârşit, atîta prietenie pentru Franţa, — iată amintiri care rămîn săpate adînc în inimile noastre. Dacă am oarecare autoritate în ţara mea ca să mă fac înţeles, mă bucur, pentru că voi putea astfel să emoţionez la rîndul meu pe compatrioţi şi să-i luminez. Dar, fără îndoială, ei nu au nevoie, deoarece ştiu ce legături profunde unesc de totdeauna cele două ţări ale noastre.

Soţia mea şi eu vă rugăm să primiţi, domnule senator, expresia vie şi sinceră a graţitudinii şi prieteniei noastre.

Henri Focillon

Muzeul Judeţean Vilcea, Doc., inv. 316. Orig. francez.
Comunicat de A.B.